

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

Τεύχος 211, Δεκέμβριος 2013

Κρατικός Προϋπολογισμός 2014

Το 2012 και το 2013 ήταν, όπως αναμενόταν, έτη βαθιάς ύφεσης. Η ελληνική οικονομία εξακολουθεί να παραμένει εγκλωβισμένη σε παρατεταμένη ύφεση με τις προοπτικές για οικονομική ανάπτυξη να παραμένουν δυσοίωνες. Η οικονομική πολιτική παραμένει με απόλυτη προσήλωση στη κατεύθυνση της δημοσιονομικής προσαρμογής, δημιουργώντας συνθήκες πλήρους αποεπένδυσης και παραγωγικής καθίζησης.

Η ελληνική οικονομία, μετά από έξι συνεχόμενα χρόνια ύφεσης, με τη σωρευτική μείωση του ΑΕΠ να προσεγγίζει το 25% και τη πρόβλεψη να υπερβεί το 26% στα τέλη του 2014, αλλάζει δραματικά, αποκτώντας πλέον χαρακτηριστικά οικονομικής υπανάπτυξης, επιστρέφοντας σε παραγωγικά αλλά και κοινωνικά επίπεδα του παρελθόντος. Το 2012, το ΑΕΠ, σε τρέχουσες τιμές, εκτιμάται στα 193.749 εκατ. ευρώ, από 208.532 εκατ. ευρώ το 2011. Η μείωση του ΑΕΠ (πραγματική μεταβολή) ήταν 6,4% σε σχέση με το 2011. Οι διαπιστώσεις αυτές αναφέρονται σε άρθρο που δημοσιεύεται στο παρόν τεύχος της ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ και αφορά τον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2014. Επιπλέον, στο παρόν τεύχος δημοσιεύονται οι δραστηριότητες του ΙΝΕ το τελευταίο διάστημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Γιάννης Παναγόπουλος

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Σάββας Ρομπόλης, Γιάννης Κουζής,
Βασίλης Παπαδόγαμβρος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Σάββας Ρομπόλης

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Γ. Κολλιός, Δ. Κατσορίδας

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ιουλιανού 24 Αθήνα, Τηλ: 210 8202247, Fax: 210 8202202

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.inegsee.gr • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:** vpetrak@inegsee.gr

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΚΑΜΠΥΛΗ, Αντιγόνης 60,
Τηλ: 210 5156820, Fax: 210 5156811

ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2014 ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Του Σπύρου Χρυσανθόπουλου

1. Εξελίξεις στην ελληνική οικονομία, 2012 – 2013

Το 2012 και το 2013 ήταν, όπως αναμενόταν, έτη βαθιάς ύφεσης. Η ελληνική οικονομία παραμένει εγκλωβισμένη σε παρατεταμένη ύφεση με τις προοπτικές για οικονομική ανάπτυξη να παραμένουν δυσοίωνες. Η οικονομική πολιτική παραμένει με απόλυτη προσήλωση στη κατεύθυνση της δημοσιονομικής προσαρμογής δημιουργώντας συνθήκες πλήρους αποεπένδυσης και παραγωγικής καθίζησης.

Η ελληνική οικονομία, μετά από έξι συνε-

χόμενα χρόνια ύφεσης, με τη σωρευτική μείωση του ΑΕΠ να προσεγγίζει το 25% και τη πρόβλεψη να υπερβεί το 26% στα τέλη του 2014, αλλάζει δραματικά αποκτώντας πλέον χαρακτηριστικά οικονομικής υπανάπτυξης επιστρέφοντας σε παραγωγικά αλλά και κοινωνικά επίπεδα του παρελθόντος.

Το 2012, το ΑΕΠ, σε τρέχουσες τιμές εκτιμάται στα 193.749 εκατ. ευρώ, από 208.532 εκατ. ευρώ, το 2011. Η μείωση του ΑΕΠ (πραγματική μεταβολή) ήταν 6,4% σε σχέση με το 2011.

**Πίνακας 1: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν 2006 – 2 012,
Σε σταθερές αγοραίες τιμές 2005**

Ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1. Ιδιωτική κατανάλωση	4,4	3,6	4,3	-1,6	-6,2	-7,7	-9,1
2. Δημόσια κατανάλωση	3,1	7,1	-2,6	4,9	-8,7	-5,2	-4,2
3. Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου	14,9	22,8	-14,3	-13,7	-15,0	-19,6	-19,2
3.1 Κατασκευές	22,7	-8,9	-12,7	-10,0	-12,2	-28,4	-15
3.2 Εξοπλισμός	15,6	37,0	1,3	-24,0	-20,0	-18,1	-23,9
3.3 Λοιπές	24,4	-10,2	-4,2	15,8	-7,1	-16,9	-3
4. Εγχώρια τελική ζήτηση	7,0	4,7	-1,2	-3,0	-8,3	-9,3	-9,8
5. Αποθέματα και στατιστικές διαφορές	0,5	1,6	1,1	-1,8	-0,3	0,4	0,8
6. Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	3,1	6,9	1,7	-19,4	5,2	0,3	-2,4
7. Εγχώρια ζήτηση	6,2	5,9	-5,4	-7,1	-8,7	-9,4	-9,8
8. Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	8,2	14,6	0,9	-20,2	-6,2	-7,3	-13,8
ΑΕΠ σε αγοραίες τιμές	5,5	3,5	-0,2	-3,1	-4,9	-7,1	-6,4
Συμβολή στη μεταβολή του ΑΕΠ (εκατοστιαίες μεταβολές)							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1. Ιδιωτική κατανάλωση	3,0	2,6	3,0	-1,2	-4,4	-5,6	-6,5
2. Δημόσια κατανάλωση	0,4	1,3	-0,5	0,9	-1,7	-0,9	-0,8
3. Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου	4,2	1,3	-3,9	-3,2	-3,0	-3,6	-3,0
3.1 Κατασκευές	2,9	-1,3	-1,7	-1,2	-1,3	-2,1	-1,6
3.2 Εξοπλισμός	1,1	2,7	0,1	-2,4	-1,6	-1,4	-1,6
3.3 Λοιπές	0,2	-0,1	0,0	0,1	-0,1	-0,1	0,0
4. Εγχώρια τελική ζήτηση	7,6	5,2	-1,4	-3,5	-9,1	-10,2	-10,5
5. Αποθέματα και στατιστικές διαφορές	-0,1	1,1	1,1	-2,7	1,3	0,7	0,4
6. Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	0,7	1,6	0,4	-4,7	1,0	0,1	-0,6
7. Εγχώρια ζήτηση	8,2	7,9	-0,3	-6,2	-7,8	-9,5	-10,1
8. Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	2,7	4,9	0,3	-7,7	-1,9	-2,3	-4,2
ΑΕΠ σε αγοραίες τιμές	5,5	3,5	-0,2	-3,1	-4,9	-7,1	-6,4

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Από την πλευρά της ζήτησης, η μεταβολή αυτή του ΑΕΠ είναι το αποτέλεσμα των επιμέρους μεταβολών των μεγεθών που παρουσιάζονται στον Πίνακα 1.

Αναλυτικά, η ιδιωτική κατανάλωση μειώ-

θηκε κατά 9,1% σε σχέση με το 2011. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης μετά την υιοθέτηση και εφαρμογή των προγραμμάτων προσαρμογής. Η μείωση αυτή αντανakλά τις

αρνητικές εξελίξεις στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών. Οι μειώσεις των μισθών, η αύξηση της ανεργίας, η αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης αλλά και η βεβαιότητα των νοικοκυριών για τις αρνητικές προοπτικές της οικονομίας και συνε-

πώς της απασχόλησης και του διαθέσιμου εισοδήματός τους περιορίζουν δραστικά την ιδιωτική κατανάλωση. Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 2, το σύνολο των Δεικτών καταναλωτικής ζήτησης κινούνται αρνητικά.

Πίνακας 2: Δείκτες καταναλωτικής ζήτησης (εκατοστιαίες μεταβολές)

	2010	2011	2012
Όγκος Λιανικού Εμπορίου (εκτός καυσίμων)	-6,9	-8,7	-11,8
Είδη διατροφής – ποτά – καπνός	-5,5	-6,0	-9,0
Ένδυση – υπόδηση	-11,7	-18,8	-20,4
Έπιπλα – ηλεκτρικά είδη – οικιακός εξοπλισμός	-12,7	-15,7	-16,3
Βιβλία – χαρτικά – λοιπά είδη	-4,32	-5,2	-12,0
Νέες κυκλοφορίες Ι.Χ. επιβατικών αυτοκινήτων	-37,2	-29,8	-41,7
Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο λιανεμπόριο	-26,4	-0,5	-3,1

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Οι Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου μειώθηκαν κατά 19,2% σε σχέση με το επίπεδο των επενδύσεων του 2011. Μάλιστα, το 2012 είναι το πέμπτο συνεχόμενο έτος μείωσης των ακαθάριστων επενδύσεων με αποτέλεσμα ενώ το 2007, ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου έφθανε τα 56.469 εκατ. ευρώ (σε σταθερές τιμές 2005), το 2012 ήταν 23.038 εκατ. ευρώ (σε σταθερές τιμές 2005) μειωμένος κατά 60%. Η εξέλιξη αυτή των επενδύσεων επηρεάζει τόσο το τρέχον όσο και το δυνητικό προϊόν, τις δυνατότητες δηλαδή της οικονομίας στο μέλλον, και ταυτόχρονα μεταβάλλουν τη σύνθεση του προϊόντος. Η σημαντική υστέρηση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου έναντι των αποσβέσεων, σηματοδοτεί για τη χώρα την είσοδό της σε έναν κύκλο παραγωγικού μαρασμού, αποεπένδυσης και παραγωγικής καθίζησης. Η παραμονή της εντός

αυτού του οικονομικού πλαισίου θα οδηγήσει σε σοβαρή παραγωγική υποβάθμιση που ουσιαστικά θα σηματοδοτήσει την αδυναμία της να ανταποκριθεί παραγωγικά στις απαιτήσεις της διεθνούς ζήτησης και την προσομοίωσή της με χώρες παραγωγικά, τεχνολογικά και κοινωνικά υπανάπτυκτες. Μάλιστα, η μακροχρόνια υστέρηση των επενδύσεων έναντι των αποσβέσεων δυσχεραίνει τη δυνατότητα της οικονομίας να εξέλθει από αυτό το δυσμενές οικονομικό πλαίσιο διότι οι πόροι που θα είναι αναγκαίοι για να χρηματοδοτήσουν την ανασυγκρότηση του παραγωγικού ιστού και την επανεκκίνηση της οικονομίας θα είναι τεράστιοι.

Οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκαν κατά 13,8%. Η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα της σημαντικής μείωσης της κατανάλωσης και των επενδύσεων. Ο όγκος των εισαγωγών έφθασε τα 48.179

εκατ. ευρώ, σε σταθερές τιμές 2005, μειωμένος κατά 7.692 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2011.

Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκαν κατά 2,4%. Ο όγκος των εξαγωγών έφθασε τα 42.227 εκατ. ευρώ, σε σταθερές τιμές 2005, μειωμένος κατά 1.056 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2011.

Η βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου όπως

προκύπτει από την εξέλιξη των εισαγωγών και εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών δεν οφείλεται στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Δεν είναι αποτέλεσμα δηλαδή, της αύξησης των εξαγωγών αλλά της μεγαλύτερης συγκριτικά μείωσης των εισαγωγών λόγω της συρρίκνωσης της εγχώριας ζήτησης.

Από την πλευρά της παραγωγής, το ΑΕΠ, το 2012, μειώθηκε σε όλους τους τομείς.

Πίνακας 3: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν 2006 – 2012, Προσέγγιση Παραγωγής, Σε σταθερές αγοραίες τιμές 2005

	Ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1. Παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών	6,3	3,5	-1,5	-2,9	-8,0	-6,9	-7,2
2. Ενδιάμεση ανάλωση	8,9	4,2	-3,3	-3,6	-11,4	-7,2	-8,5
3. Ακαθάριστη προστιθέμενη Αξία	4,1	3,0	0,0	-2,2	-5,2	-6,6	-6,2
3.1 Πρωτογενής Τομέας	-13,4	-10,3	2,0	5,2	5,5	-5,4	-3,2
3.2 Δευτερογενής Τομέας	11,8	-1,9	-10,2	-7,4	-8,9	-11,7	-3,9
3.3 Τριτογενής Τομέας	3,2	5,1	2,7	-1,3	-4,8	-5,6	-6,7
4. Φόροι επί των Προϊόντων	9,2	6,7	-2,3	-9,4	-3,1	-10,8	-7,9
5. Επιδοτήσεις επί των Προϊόντων	-63,9	-22,3	-17,2	4,8	-20,7	-10,3	-7,1
ΑΕΠ σε αγοραίες τιμές	5,5	3,5	-0,2	-3,1	-4,9	-7,1	-6,4

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή.

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, το 2012, μειώθηκε συνολικά κατά 6,2%.

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του πρωτογενή τομέα παρουσίασε τη μικρότερη μείωση σε σχέση με τους υπόλοιπους. Ο πρωτογενής τομέας συρρικνώθηκε κατά 3,2% συγκρινόμενος με το 2011, έτος στο οποίο επίσης είχε μειωθεί κατά 5,4%.

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του δευτερογενή τομέα (Βιομηχανία, συμπεριλαμβανόμενης ενέργειας και κατασκευών)

μειώθηκε κατά 3,9%. Η συγκράτηση του ρυθμού μείωσης της προστιθέμενης αξίας του κλάδου (από -11,7% το 2011 σε -3,9% το 2012) οφείλεται κατά κύριο λόγο στις επιδόσεις του κλάδου διύλισης πετρελαίου¹. Αντίθετα, οι προοπτικές του κατασκευαστικού κλάδου καταγράφονται ιδιαίτερα αρνητικές εξαιτίας της παρατεταμένης ύφεσης, των αρνητικών προοπτι-

1. Αύξηση του προϊόντος των επιχειρήσεων διύλισης πετρελαίου κατά 24,3%, το 2012. Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, «Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2012», 2012.

κών της οικονομίας, της στασιμότητας των δημοσίων έργων και της συρρίκνωσης της στεγαστικής πίστης.

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του τομέα των υπηρεσιών υποχώρησε κατά 6,7%.

Όπως αποτυπώνεται στο Πίνακα 4 όλοι οι κλάδοι του τομέα των υπηρεσιών σημείωσαν σημαντική μείωση.

Το μεγάλο μέγεθος του τομέα των υπηρεσιών έχει ως αποτέλεσμα η μείωση του να μεταβάλλει σημαντικά τη συνολική προστιθέμενη αξία της οικονομίας. Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις υπηρεσίες παραμένει ιδιαίτερα αρνητικός μην επιτρέποντας αισιοδοξία για την άμεση βελτίωση της συνολικής αρνητικής εικόνας του τομέα.

Πίνακας 4: Δείκτες Δραστηριότητας στον τομέα των υπηρεσιών, 2009-2012

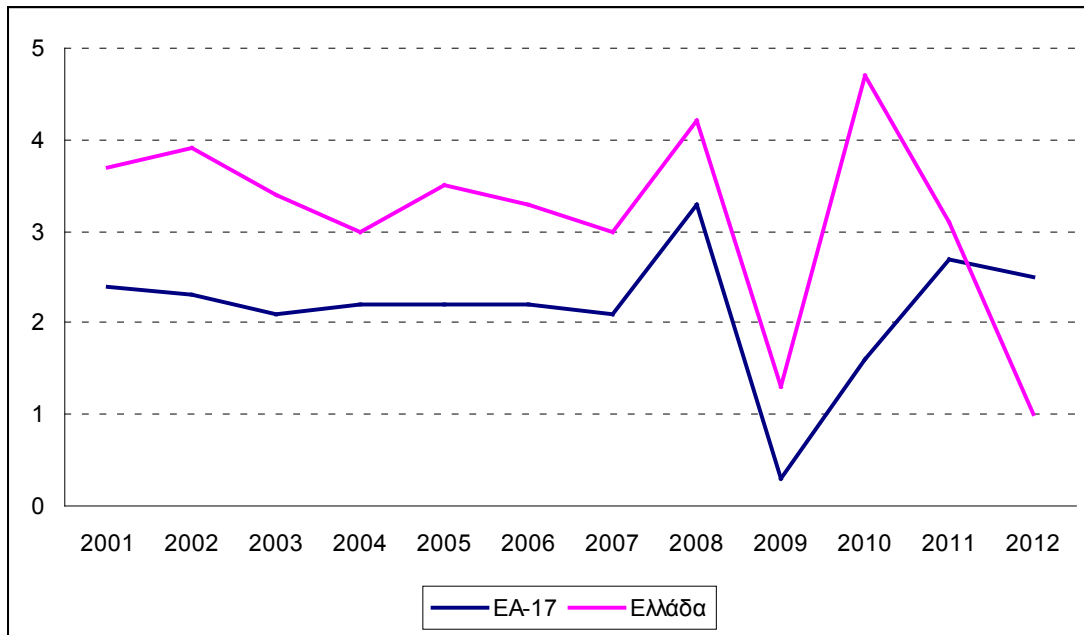
	2009	2010	2011	2012
Χονδρικό Εμπόριο	-8,9	-5,9	-13,5	-11,9
Λιανικό Εμπόριο	-10,2	-1,1	-7,2	-11,0
Χερσαίες Μεταφορές	-31,5	-18,1	-1,7	-3,3
Θαλάσσιες και Ακτοπλοϊκές Μεταφορές	-22,8	-8,5	-2,7	-15,3
Ξενοδοχεία – Εστιατόρια	-9,1	-8,2	-7,4	-17,2
Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις υπηρεσίες	-28,3	-9,3	-2,9	-11,2

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας.

Η μείωση της εγχώριας ζήτησης είχε ως αποτέλεσμα την έντονη πτώση του ΕνΔΤΚ (Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή) το 2012, στο 1% από 3,1% το 2011. Στο Διάγραμμα 1 που αποτυπώνε-

ται η σύγκριση του ΕνΔΤΚ σε Ελλάδα και Ευρωζώνη προκύπτει ότι για πρώτη φορά οι τιμές προϊόντων και υπηρεσιών στην Ελλάδα αυξήθηκαν λιγότερο σε σχέση με αυτές της Ευρωζώνης.

Διάγραμμα 1: Εξέλιξη Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή σε Ελλάδα – Ευρωζώνη

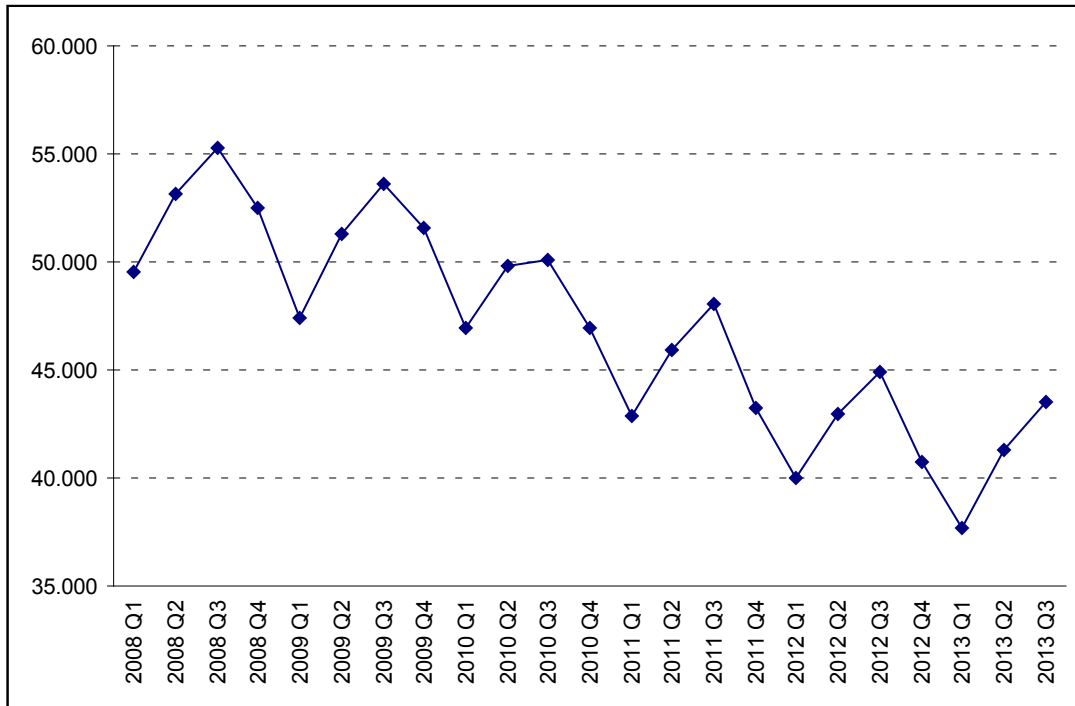
Πηγή: Ameco Database.

Οι οικονομικές εξελίξεις το εννεάμηνο (Ιανουάριος – Σεπτέμβριος) του 2013, σύμφωνα με τα μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, τις εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής («European Economy Forecast», Άνοιξη 2013) αλλά και την εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού 2014², οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η ύφεση για το 2013 θα είναι επίσης βαθιά, περίπου 4%, ενώ θα ήταν ακόμη βαθύτερη χωρίς την θετική επίδραση της ιδιαίτερα αυξημένης τουριστική κίνησης.

Αναλυτικά, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το ΑΕΠ σε όρους όγκου, κατά το τρίτο τρίμηνο του 2013 παρουσίασε μείωση κατά 3% σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο του 2012, ενώ οι μειώσεις του ΑΕΠ για τα προηγούμενα τρίμηνα ήταν 3,7% στο δεύτερο και 5,5% στο πρώτο.

2. Υπουργείο Οικονομικών, «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2014», Αθήνα, Νοέμβριος 2013.

**Διάγραμμα 2: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν – τιμές έτους αναφοράς 2005,
Μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία**

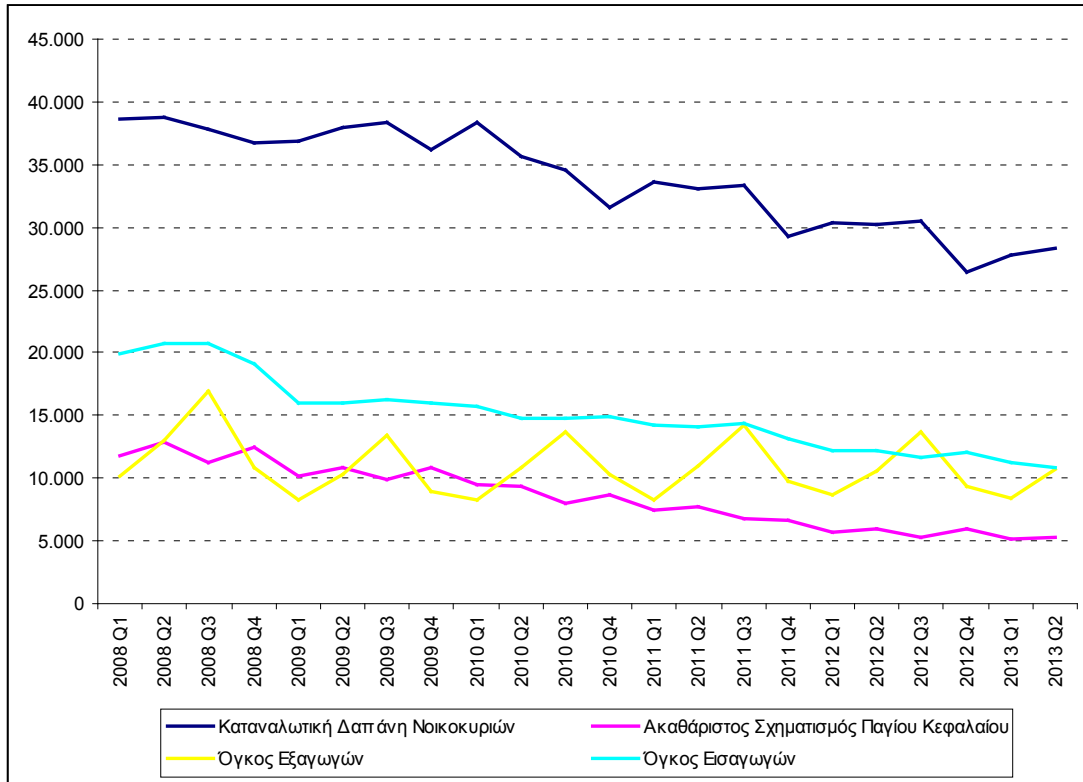

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η ανάλυση των επιμέρους συνιστωσών του ΑΕΠ και κυρίως η εξέλιξή τους το 2ο τρίμηνο του 2013 επιβεβαιώνουν την αδυναμία της ελληνικής οικονομίας, παρά τις αντίθετες προβλέψεις και εκτιμήσεις του Προϋπολογισμού του 2014 αλλά και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής να εξέλθει του κύκλου της ύφεσης το 2013 αλλά και το 2014. Ανα-

λυτικά, το 2ο τρίμηνο του 2013 η ιδιωτική κατανάλωση σημείωσε μείωση κατά 6,3%, οι συνολικές επενδύσεις μείωση κατά 11%, οι εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 3,1%, οι εξαγωγές υπηρεσιών μειώθηκαν κατά 1,6% ενώ οι εισαγωγές αγαθών μειώθηκαν κατά 10,7% και οι εισαγωγές υπηρεσιών κατά 16,0%.

**Διάγραμμα 3: Βασικές Συνιστώσες ΑΕΠ – τιμές έτους αναφοράς 2005,
Μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Το πρώτο τετράμηνο του 2013 ο πληθωρισμός κινήθηκε αρνητικά. Υπήρξε δηλαδή μείωση των τιμών αγαθών και υπηρεσιών η οποία θα ήταν πολύ μεγαλύτερη χωρίς την επίδραση των αυξήσεων από την έμμεση φορολογία (-1,9%, Οκτώβριος 2013)³.

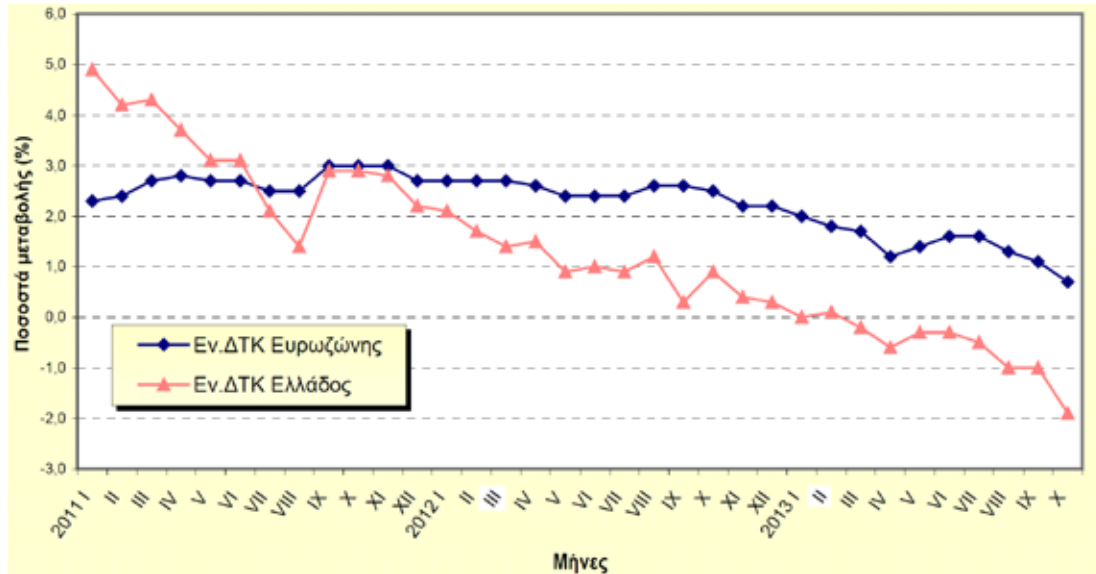
Η αύξηση της ανεργίας, η υπερβάλλουσα προσφορά αγαθών και υπηρεσιών σε σχέση με τη ζήτηση, και οι εισοδηματικές εξελίξεις αναμένεται να διατηρήσουν και στο μέλλον το πληθωρισμό σε πολύ χαμηλά

επίπεδα. Ο αρνητικός πληθωρισμός, αποτέλεσμα της πολιτικής εσωτερικής υποτίμησης, βελτιώνει την ανταγωνιστικότητα τιμής των προϊόντων, ενισχύοντας εξωστρεφείς κλάδους όπως τον τουρισμό.

Η διατήρησή του όμως για μεγάλο χρονικό διάστημα αναμένεται να επηρεάσει αρνητικά την προσφορά και τις επενδύσεις.

3. ΕΛΣΤΑΤ, «Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή : Οκτώβριος 2013», Νοέμβριος 2013.

Διάγραμμα 4: Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Τέλος οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας παραμένουν ιδιαίτερα αρνητικές. Το ποσοστό ανεργίας το 2013 σύμφωνα με τις προβλέψεις της ευρωπαϊκής επιτροπής θα ανέλθει σε 27% ποσοστό που μεταφράζεται σε 1.350.000 άτομα χωρίς να διαφαίνεται τάση για την αποκλιμάκωσή της.

2. Κρατικός Προϋπολογισμός 2014

Μείωση των δαπανών κατά 3,1 δισεκ. ευρώ, αύξηση των φορολογικών εσόδων κατά 2,1 δισεκ. ευρώ και επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος 2,9 δισεκ. ευρώ έναντι 812 εκατ. ευρώ το 2013 προβλέπει ο Κρατικός Προϋπολογισμός του 2014.

Από την ακίνητη περιουσία προβλέπονται έσοδα 3,9 δισεκ. ευρώ, δηλαδή 1,15 δισεκ. ευρώ περισσότερα από το 2013.

Τα έσοδα από τη φορολογία εισοδήματος

θα ανέλθουν σε 12,9 δισεκ. ευρώ από 11,5 δισεκ. ευρώ το 2013, τα οποία κατά τον Κρατικό Προϋπολογισμό θα προέλθουν από την κατάργηση των αφορολόγητων ορίων, την περικοπή των φοροαπαλλαγών και των εκπτώσεων φόρων. Βέβαια, οι προσδοκίες αυτές για την εξέλιξη των φορολογικών εσόδων είναι επισφαλείς, δεδομένου της οριακής φοροδοτικής ικανότητας που βρίσκονται οι φορολογούμενοι μετά τρία χρόνια δημοσιονομικής πειθαρχίας.

Στην πλευρά των δαπανών, προβλέπεται μείωση των δαπανών κοινωνικής ασφάλισης κατά 1,4 δισεκ. ευρώ και των δαπανών υγείας κατά 1,1 δισεκ. ευρώ.

Παράλληλα εκτιμάται ότι μετά από έξι χρόνια ύφεσης το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 0,6% και η ανεργία θα υποχωρήσει στο επίπεδο του 24,5% από 25,5% το 2013. Όμως,

η πρόβλεψη αυτή βασίζεται στην αύξηση των επενδύσεων κατά 5,3% και των εξαγωγών κατά 4,6%, γεγονός που αποδυναμώνει την επίτευξη της μετά από μια εξαετή περίοδο μείωσης του ΑΕΠ κατά 25%.

Από την άποψη αυτή, οι εκτιμήσεις για τις περικοπές των δαπανών, την αύξηση των εσόδων και τον ρυθμό ανάκαμψης για το 2014 καθίστανται τα επισφαλή πεδία της δημοσιονομικής πολιτικής, τα οποία κατά το 2014 θα απαιτηθεί να αναθεωρηθούν με ό,τι αυτό αρνητικά συνεπάγεται για την επιβολή νέων μέτρων περικοπών και δημοσιονομικής πειθαρχίας.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2013 που αναφέρονται στη εισηγητική έκθεση του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2014, το πρωτογενές αποτέλεσμα, χωρίς την επίπτωση από τη χρηματοδότηση για την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων οφειλών παρελθόντων ετών, διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ύψους 2,6 δις ευρώ στο δεκάμηνο 2013. Με βάση τα παραπάνω στοιχεία η επίσημη εκτίμηση είναι ότι το έλλειμμα του Κρατικού Προϋπολογισμού θα διαμορφωθεί στα 6,8 δις ευρώ ή 3,7% του ΑΕΠ.

Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του ESA-95 (και εξαιρώντας την επίπτωση από την εφάπαξ στήριξη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων) υπολογίζεται στα 3,96 δις ευρώ ή στο 2,2% του ΑΕΠ, ενώ το πρωτογενές αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης θα είναι πλεονασματικό ύψους 3,91 δις ευρώ ή 2,1% του ΑΕΠ.

Για το 2014, η πρόβλεψη του Κρατικού Προϋπολογισμού είναι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης, σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA-95 να κυμανθεί στα 4,26 δις ευρώ ή 2,3% του ΑΕΠ και το πλεόνασμα στο πρωτογενές ισοζύγιο να κυμανθεί στα 5,39 δις ευρώ ή στο 2,9% του ΑΕΠ.

Στο Πίνακα 6 παρουσιάζονται τα βασικά μεγέθη του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2014, ενώ στους Πίνακες 7 και 8 αναλύονται τα έσοδα και οι δαπάνες του Προϋπολογισμού.

Πίνακας 6: Κρατικός Προϋπολογισμός (σε εκατ. Ευρώ)

	2012		2013		2014
	Πραγμ/σεις	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων	Προβλέψεις	
I. Έσοδα (1+2)	51.775	53.654	52.519	54.695	
1. Καθαρά έσοδα Τακτ. Προϋπολογισμού	48.174	48.518	47.383	49.693	
2. Έσοδα ΠΔΕ	3.601	5.136	5.136	5.002	
II. Δαπάνες (1+2)	67.613	60.307	59.327	56.248	
1. Δαπάνες τακτ. Προϋπολογισμού	61.499	53.457	52.677	49.448	
2. Δαπάνες ΠΔΕ	6.114	6.850	6.650	6.800	
III. Ταμειακό Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού	-15.838	-6.653	-6.808	-1.553	
(%ΑΕΠ)	-8,17%	-3,6%	-3,72%	-0,85%	
III.α. Ταμειακό Πρωτογενές αποτέλεσμα	-3.616	-253	-708	4.597	
(% ΑΕΠ)	-1,87%	-0,1%	-0,39%	2,51%	
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (ESA95)	-11.803	-4.795	-3.960	-4.266	
(%ΑΕΠ)	-6,1%	-2,6%	-2,2%	-2,3%	
Τόκοι Γενικής Κυβέρνησης	9.643	8.389	7.878	9.665	
(%ΑΕΠ)	5,0%	4,6%	4,3%	5,3%	
Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης (ESA95)	2.160	3.594	3.918	5.599	
(%ΑΕΠ)	-1,1%	2,0%	2,1%	2,9%	
ΑΕΠ	193.749	183.049	182.911	183.089	

Πηγή: Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2014

Πίνακας 7: Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού (σε εκατ. Ευρώ)

	2012	2013		2014
	Πραγμ/σεις	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων	Προβλέψεις
A. Τακτικά Έσοδα (I+II+III+IV)	49.662	47.114	46.854	48.705
I. Άμεσοι Φόροι	21.096	20.117	19.884	21.574
Φόρος Εισοδήματος	13.311	11.065	11.575	12.908
<i>Φυσικών Προσώπων</i>	9.970	7.759	7.982	6.880
<i>Νομικών Προσώπων</i>	1.715	1.479	1.640	3.891
<i>Ειδικών Κατηγοριών</i>	1.627	1.827	1.953	2.137
Φόροι στη Περιουσία	2.857	3.176	2.784	3.937
Άμεσοι Φόροι ΠΟΕ	1.811	3.307	2.690	1.967

Λοιποί Άμεσοι Φόροι	3.118	2.569	2.835	2.762
II . Έμμεσοι Φόροι	26.083	24.604	24.519	24.087
Φόροι Συναλλαγών	15.688	14.372	14.486	14.040
ΦΠΑ	14.596	13.757	13.644	13.533
Λοιποί Φόροι Συναλλαγών	731	615	842	507
Φόροι Κατανάλωσης	9.625	9.506	9.124	9.134
Έμμεσοι Φόροι ΠΟΕ	452	435	572	632
Λοιποί Έμμεσοι	318	291	337	281
Σύνολο Φορολογικών Εσόδων (I+II)	47.179	44.721	44.403	45.661
III. Απολήψεις από ΕΕ	246	236	181	279
IV. Λοιπά μη Φορολογικά Έσοδα	2.237	2.157	2.270	2.765
Σύνολο μη Φορολογικών Εσόδων (III+ IV)	2.483	2.393	2.451	3.044
B. Μη Τακτικά Έσοδα	1.820	4.219	4.067	3.547
Γ. Ειδικά Έσοδα από Εκχώρηση αδειών και Δικαιωμάτων του Δημοσίου	15	86	86	230
Δ. Γενικό Σύνολο Εσόδων (A+B+Γ)	51.497	51.419	51.007	52.482
E. Επιστροφές Εσόδων	3.323	2.901	3.624	2.789
ΣΤ. Καθαρά Έσοδα (Δ-Ε)	48.174	48.518	47.383	49.693
Z. Έσοδα Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων	3.601	5.136	5.136	5.002
Σύνολο εσόδων Κρατικού Προϋπολογισμού (ΣΤ+Z)	51.775	53.654	52.519	54.695

Πηγή: Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2014

Πίνακας 8: Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού (σε εκατ. Ευρώ)

Κατηγορία Δαπάνης	2012	2013		2014
	Πραγμ/σεις	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων	Προβλέψεις
1. Αποδοχές και συντάξεις	19.580	17.611	17.723	17.723
2. Πρόσθετες Παροχές	712	765	754	685
3. Καταναλωτικές Δαπάνες	2.337	2.115	2.375	1.932
4. Μεταβιβαστικές πληρωμές	18.329	16.680	17.084	13.943
5. Πληρωμές που αντικρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα	5.595	5.999	5.791	5.710
6. Δαπάνες NATO	60	84	95	38
7. Δαπάνες εξυπηρέτησης Δημόσιας Πίστης (Πλην τόκων, χρεολυσίων κτλ)	336	215	222	215
8. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων κτλ	578	581	581	581
9. Αποθεματικό	0	1.100	205	1.120
I. Σύνολο Πρωτογενών Δαπανών τακτικού Προϋπολογισμού	47.527	45.150	44.830	41.947

10. Καταπτώσεις Εγγυήσεων	796	1.027	956	699
11. Τόκοι και λοιπές δαπάνες δημόσιου χρέους	12.224	6.400	6.100	6.150
12. Έξοδα εκταμίευσης δανείων EFSF	541	130	140	70
13. Εξοπλιστικά Προγράμματα	410	750	650	583
14. Χρεολύσια μεσο-μακροπρόθεσμου δανεισμού	23.905	12.845	12.755	24.930
15. Χρεολύσια Βραχυπρόθεσμου δανεισμού	47.011	40.000	44.705	40.052
16. Τακτοποίηση υποχρεώσεων ΠΟΕ	477	3.500	5.872	1.500
17. Συμμετοχή στο ΜΚ του ΤΧΣ	41.000	0	7.200	0
18. Συμμετοχή στο ΜΚ της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων	0	30	30	30
19. Συμμετοχή στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης	901	901	901	451
20. Συμμετοχή στο ΜΚ λοιπών εταιρειών	95	101	114	112
II . Σύνολο Δαπανών τακτικού Προϋπολογισμού	174.887	110.834	124.253	116.524

Πηγή: Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2014

2.1 Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού

Σε σχέση με τα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, αυτό που χαρακτηρίζει κατά κύριο λόγο την εξέλιξή τους τα τελευταία έτη είναι η αδυναμία επίτευξης των στόχων που τίθενται, παρά τη συνεχή αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης τόσο στο εισόδημα και στη περιουσία, όσο και στην έμμεση φορολογία.

Το 2013 τα έσοδα του Προϋπολογισμού εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 52.518 εκατ. ευρώ αυξημένα κατά 744 σε σχέση με το 2012, μειωμένα όμως κατά 1.136 εκατ. ευρώ από το στόχο που είχε τεθεί στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Προσαρμογής 2013 -2016. Τα έσοδα του τακτικού Προϋπολογισμού αναμένεται να διαμορφωθούν στα 47.382 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 791 εκατ. ευρώ σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του 2012 και κατά

1.136 εκατ. ευρώ σε σχέση με το στόχο του ΜΠΔΣ.

Όσον αφορά την **ανάλυση των εσόδων** για το 2013 προκύπτουν τα εξής:

- i. Άμεση φορολογία. Από την άμεση φορολογία εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν 19.884 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας μείωση κατά 5,7% έναντι του 2012 και 1,2% έναντι του στόχου του ΜΠΔΣ 2013 -2016. Μάλιστα τα έσοδα από την άμεση φορολογία θα ήταν ακόμη μικρότερα εάν α) οι φόροι εισοδήματος δεν υπερέβαιναν κατά 510 εκατ. ευρώ τους στόχους οι οποίοι είχαν τεθεί εξαιτίας της υπερφορολόγησης των μισθωτών και των συνταξιούχων καθώς και τη θέσπιση του φόρου εισοδήματος ειδικών κατηγοριών (πχ φόροι επί των τόκων των καταθέσεων) και

- β) οι λοιποί άμεσοι φόροι δεν υπερέβαιναν κατά 266 εκατ. ευρώ του στόχους λόγω της είσπραξης της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης και του τέλους επιτηδεύματος.
- ii. Έμμεση φορολογία. Από την έμμεση φορολογία εκτιμάται να εισπραχθούν 24.519 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας μείωση κατά 6,0% έναντι του 2012 και 0,3% έναντι του στόχου του ΜΠΔΣ 2013 – 2016. Η μείωση εσόδων από την έμμεση φορολογία είναι αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης ύφεσης και άρα συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας και θα ήταν ακόμη μεγαλύτερη εάν δεν υπήρχε η πέρα των προσδοκιών αύξηση της τουριστικής κίνησης.
- iii. Τα έσοδα από τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης ήταν μειωμένα κατά 500 εκατ. ευρώ εκ των οποίων περίπου 187 εκατ. ευρώ προέρχονται από τη μείωση των εσόδων στον ΕΦΚ ενεργειακών προϊόντων και περίπου 205 εκατ. ευρώ από τη μείωση εσόδων από τα Τέλη κυκλοφορίας οχημάτων. Επίσης, μειωμένα κατά 243 εκατ. ευρώ είναι τα έσοδα από το ΦΠΑ πετρελαιοειδών. Τα τρία αυτά στοιχεία είναι ενδεικτικά της φορολογικής κόπωσης και της αδυναμίας πλέον των πολιτών να ανταποκριθούν σε μεγαλύτερες φορολογικές επιβαρύνσεις. Το αποτέλεσμα είναι αφενός, η εξίσωση του φόρου στο πετρέλαιο κίνησης και θέρμανσης να οδηγεί στη κατά περίπου 70% μείωση της κατανάλωσης πετρελαίου θέρμανσης με συνεπακόλουθο την αδυναμία της πλειοψηφίας των πολιτών να έχουν

αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης τους χειμερινούς μήνες και επίσης σημαντική περιβαλλοντική υποβάθμιση και αφετέρου η αύξηση των τελών κυκλοφορίας να οδηγήσει πολλούς ιδιοκτήτες στη κατάθεση πινακίδων αλλά και ραγδαία πτώση της οικονομικής δραστηριότητας του κλάδου.

Το 2014 η πρόβλεψη του Προϋπολογισμού είναι η αύξηση των εσόδων κατά 2.177 εκατ. ευρώ ή 4,1% έναντι του 2013 με αποτέλεσμα να διαμορφωθούν στα 54.695 εκατ. ευρώ. Η πρόβλεψη αυτή δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί διότι στηρίζεται στη βελτίωση των μακροοικονομικών συνθηκών της ελληνικής οικονομίας. Το 2014, όμως παραμένει έτος ύφεσης και άρα **οι εκτιμήσεις του Προϋπολογισμού δεν θα επαληθευθούν.**

Συγκεκριμένα, **η αύξηση των εσόδων** προβλέπεται να προέλθει κυρίως από την αύξηση στα έσοδα από άμεση φορολογία κατά 8,5% σε σχέση με το 2013. Η αύξηση αυτή προκύπτει ως αποτέλεσμα της αύξησης των εσόδων από το φόρο εισοδήματος κατά 1.333 εκατ. ευρώ και της αύξησης των εσόδων από περιουσία κατά 1.153 εκατ. ευρώ. Με τις δεδομένες εισοδηματικές συνθήκες των μισθωτών και των συνταξιούχων είναι ανεδαφική η προσέγγιση για αύξηση των εσόδων στις δύο αυτές κατηγορίες. Μάλιστα, η αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης στη περιουσία δρα ανασταλτικά και στην επίτευξη ενός άλλου στόχου της οικονομικής πολιτικής. Αυτόν της ενίσχυσης της φορολογικής συμμόρφωσης που θα προκύψει όμως ως αποτέλεσμα της αδυναμίας των πολιτών να ανταποκριθούν στις φορολογικές τους υποχρεώσεις.

Τέλος, το 2014 προβλέπεται η αύξηση κατά 2,5% στα έσοδα από τον ΕΦΚ ενεργειακών προϊόντων και το ΦΠΑ πετρελαιοειδών. Ως εξήγηση για αυτή την εκτίμηση δίνεται η διεύρυνση των κριτηρίων του επιδόματος πετρελαίου θέρμανσης και η αύξηση της επιδότησης ανά λίτρο. Πρόκειται για μέτρα όμως που όπως αποδείχθηκε στη πράξη δεν αποτελούν σημαντικά και επαρκή κίνητρα για την επαναφορά της κατανάλωσης πετρελαίου στα προηγούμενα επίπεδα. Άρα **ο στόχος** για αύξηση σε αυτό το βαθμό των εσόδων από αυτές τις κατηγορίες μάλλον δεν θα επαληθευθεί.

2.2. Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού

Σε σχέση με τις δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού διαπιστώνεται η μεγαλύτερη από το προβλεπόμενο περικοπή τους προκειμένου να αντιστραφεί η δυσμενής εκτίμηση της πορείας των συνολικών εσόδων. Η αδυναμία δηλαδή, να γίνει ακριβής πρόβλεψη των εσόδων και άρα ρεαλιστική στοχοθέτηση σε σχέση με το δημοσιονομικό ισοζύγιο οδηγεί σε περικοπές στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, σε περικοπές των καταναλωτικών δαπανών του δημοσίου, σε περικοπές των κοινωνικών δαπανών και σε ανατροφοδότηση των συνθηκών που συντηρούν της ελληνική οικονομία εγκλωβισμένη στο κύκλο της ύφεσης.

Αναλυτικά, οι δαπάνες του τακτικού Προϋπολογισμού εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 52.677 εκατ. ευρώ μειωμένες κατά 780 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του ΜΠΔΣ 2013 – 2016 και κατά 8.822 εκατ. ευρώ έναντι των δαπανών του 2012.

Όσον αφορά τις μεγαλύτερες κατηγορίες δαπανών προκύπτουν τα εξής:

- i. Οι δαπάνες για αποδοχές και συντάξεις εκτιμάται ότι θα κυμανθούν σε 18.543 εκατ. ευρώ μειωμένες κατά 56 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του ΜΠΔΣ 2013 -2016. Η μείωση όμως έναντι των αντίστοιχων δαπανών του 2012 αγγίζει τα 2.000 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για μια εξέλιξη που συσσωρεύεται στην ήδη μειωμένη δαπάνη για μισθούς και συντάξεις τα έτη 2010 και 2011 και είναι αποτέλεσμα των επιπρόσθετων μέτρων του ΜΠΔΣ 2013 – 2016 όπως οι περικοπές στα ειδικά μισθολόγια, η κατάργηση των δώρων και η προοδευτική μείωση των συντάξεων.
- ii. Οι δαπάνες για ασφάλιση, περίθαλψη και κοινωνική προστασία είναι αυξημένες έναντι του στόχου στο ΜΠΔΣ 2013 -2016 κατά 564 εκατ. ευρώ κυρίως λόγω της ανάγκης πρόσθετης χρηματοδότησης των νοσοκομείων, της αύξησης της επιχορήγησης στον ΟΓΑ και τις δαπάνες χορήγησης αποζημιώσεων στο προσωπικό της ΕΡΤ, μειωμένες όμως έναντι του 2012.
- iii. Οι ταμειακές δαπάνες για τόκους ανέρχονται σε 6.100 εκατ. ευρώ ή 3,3% του ΑΕΠ το 2013 έναντι 6,3% του ΑΕΠ το 2012.

Σε σχέση με τις δαπάνες του Προϋπολογισμού για το 2014, αυτές προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 49.448 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 3.229 εκατ. ευρώ ή 6,1% σε σχέση με τις εκτιμήσεις για το 2013.

Οι πρωτογενείς δαπάνες του τακτικού

Προϋπολογισμού προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 41.946 εκατ. ευρώ μειωμένες κατά 2.885 εκατ. ευρώ ή 6,4% του ΑΕΠ συγκριτικά με τις εκτιμήσεις για το 2013.

Οι δαπάνες για πληρωμή τόκων σε ταμειακή βάση θα διαμορφωθούν στα 6.150 εκατ. ευρώ αυξημένες κατά 50 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2013.

Αναλυτικότερα, ο Προϋπολογισμός του 2014 προβλέπει μείωση της δαπάνης για αποδοχές κατά 280 εκατ. ευρώ έναντι της δαπάνης του 2013. Η μείωση αυτή προέρχεται κατά κύριο λόγο από τη πλήρη υλοποίηση των μέτρων που περιλαμβάνονται στο ΜΠΔΣ 2013 -2016, το περιορισμό των προσλήψεων αναπληρωτών καθηγητών λόγω της αύξησης των ωρών διδασκαλίας και κυρίως τη μείωση του προσωπικού λόγω της αύξησης των συνταξιοδοτήσεων. Η αύξηση του αριθμού των αποχωρησάντων από την εργασία εντός του 2014 θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της δαπάνης για συντάξεις κατά 262 εκατ. ευρώ.

Οι δαπάνες για πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές θα σημειώσουν μείωση κατά 9,2%. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται οι δαπάνες για υπερωριακή εργασία, η συμμετοχή σε αμειβόμενες επιτροπές και συμβούλια κ.α.

Οι καταναλωτικές δαπάνες προβλέπεται να μειωθούν κατά 443 εκατ. ευρώ ή κατά 18,7%, έναντι των δαπανών του 2013. Η πολύ σημαντική μείωση της συγκεκριμένης κατηγορίας δαπανών τα τελευταία έτη συνιστά πρόοδο στο βαθμό που αφορά τη μείωση της σπατάλης και της κακοδιαχείρισης πόρων, ενέχει όμως τον κίνδυνο της μείωσης των δαπανών σε σημείο που δημιουργούνται προβλήματα παραγωγικό-

τητας και λειτουργικότητας του δημόσιου τομέα (μείωση δαπανών για είδη συντήρησης και προμήθεια ανταλλακτικών, μετακινήσεις προσωπικού).

2.3. Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Σε σχέση με το **Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων το 2013** εκτιμάται ότι θα υπάρξει μία αύξηση των δαπανών σε σχέση με το 2012, κατά 536 εκατ. ευρώ με συνέπεια οι δαπάνες του ΠΔΕ να φθάσουν τα 6.650 εκατ. ευρώ. Η πρόβλεψη όμως στο ΜΠΔΣ 2013 -2016 ήταν η δαπάνη να φθάσει τα 6.850 εκατ. ευρώ. Η υστέρηση αφενός στα έσοδα του Προϋπολογισμού και αφετέρου η χαμηλή απορροφητικότητα πόρων είχαν ως αποτέλεσμα τη μικρότερη αύξηση κατά περίπου 200 εκατ. ευρώ από το προσδοκώμενο. **Για το 2014** εκτιμάται η αύξηση των δαπανών του ΠΔΕ να ανέλθει στα 6.800 εκατ. ευρώ αυξημένο κατά 2,3% σε σχέση με την εκτιμώμενη εκτέλεση του 2013.

Από το σύνολο των 6.800 εκατ. ευρώ, τα 6.100 εκατ. ευρώ είναι οι δαπάνες που θα αξιοποιηθούν για την υλοποίηση των έργων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2007 -2013 που εισέρχονται στην τελική τους φάση. Πρόκειται επί της ουσίας για δαπάνες που αν περικοπούν θα οδηγήσουν σε μη πραγματοποίηση των σχετικών έργων και σε απώλεια των κοινοτικών πόρων. Στη πραγματικότητα μάλιστα, η υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007 - 2013 που εισέρχονται στην τελική φάση τους υπαγορεύει την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης της δαπάνης του ΠΔΕ προκειμένου να αυξηθεί η απορροφητικότητα

και η εισροή πόρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε σχέση με τις δαπάνες που είναι αμιγώς εθνικοί πόροι, αυτές περιορίζονται το 2014, στα 700 εκατ. ευρώ και είναι σαφώς μικρότερες σε σχέση με αυτές που διατέθηκαν το 2013, οι οποίες υπολογίζονται σε 850 εκατ. ευρώ.

3. Προβλέψεις Κρατικού Προϋπολογισμού και οικονομικές προοπτικές του 2014

Οι προβλέψεις του Κρατικού Προϋπολογισμού για τις προοπτικές της ελληνι-

κής οικονομίας το 2014 είναι υπερβολικά αισιόδοξες με αποτέλεσμα να τίθενται εν αμφιβόλω οι συνολικές εκτιμήσεις για την εξέλιξη όλων των μεγεθών του Προϋπολογισμού.

Αναλυτικά, στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού προβλέπεται το ΑΕΠ το 2014 να σημειώσει αύξηση κατά 0,6%. Η αύξηση του ΑΕΠ θα προέλθει όπως υποστηρίζεται, κατά κύριο λόγο από την ανάκαμψη των επενδύσεων και την ενίσχυση των εξαγωγών. Τα υπόλοιπα μεγέθη της οικονομίας θα κινηθούν αρνητικά με μικρότερο ρυθμό συρρίκνωσης και με τάσεις σταθεροποίησης.

Πίνακας 5: Εξέλιξη βασικών μεγεθών ελληνικής οικονομίας

	2012	2013	2014
Ιδιωτική κατανάλωση	-9,1	-6,7	-1,6
Δημόσια Κατανάλωση	-4,2	-4,9	-4,0
Επενδύσεις	-19,2	-5,9	5,3
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-2,4	2,5	4,6
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-13,8	-7,0	-1,3
Εναρμονισμένος ΔTK	1,0	-0,8	-0,4
Ανεργία*	22,8	25,5	24,5
ΑΕΠ	-6,4	-4,0	0,6

* σε εθνικολογιστική βάση
Πηγή : Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2014

Στην πραγματικότητα η πρόβλεψη για μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 1,6% το 2014 έναντι μείωσης 6,7% το 2013, τη στιγμή μάλιστα που στο Προϋπολογισμό του 2014 ενσωματώνονται πλήρως οι μειώσεις μισθών και συντάξεων και οι αυξήσεις της φορολογικής επιβάρυνσης που ψηφίστηκαν τα προηγούμενα έτη δεν

μπορεί να θεωρείται πιθανή. Επίσης, υπεραισιόδοξη είναι η πρόβλεψη για αύξηση των επενδύσεων πάγιου εξοπλισμού κατά 5,3% όσο παραμένουν οι αβεβαιότητες και οι κίνδυνοι στην ελληνική αλλά και ευρωπαϊκή οικονομία. Μάλιστα ο ΟΟΣΑ προβλέπει για το 2014 περαιτέρω μείωση των επενδύσεων κατά 1,2%.

Τέλος, και οι προβλέψεις για τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών είναι αισιόδοξες μιας και τα τελευταία στατιστικά δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ δείχνουν μια τάση συγκράτησης και μείωσης του ρυθμού αύξησης των εξαγωγικών επιδόσεων της ελληνικής οικονομίας.

Συμπερασματικά λοιπόν, το 2014 εκτιμάται ότι θα είναι έτος ύφεσης, με τη συρρίκνωση του ΑΕΠ να υπολογίζεται από 0,4%⁴ έως και 1%.

Η αδυναμία διατύπωσης ρεαλιστικών σεναρίων για την εξέλιξη της ελληνικής οικονομίας, η οποία έχει διαπιστωθεί στο σύνολο των προβλέψεων που περιέχονται στα κείμενα των κρατικών Προϋπολογισμών τα τελευταία έτη έχει ως αποτέλεσμα την αποτυχία στην επίτευξη των οικονομικών και δημοσιονομικών στόχων με αποτέλεσμα **τη συνεχή αναθεώρησή τους**. Ειδικά μάλιστα σε σχέση με το στόχο για τη μείωση των ελλειμμάτων και τη δημιουργία πρωτογενών πλεονασμάτων, η βαθιά και παρατεταμένη ύφεση έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία επίτευξης του στόχου αύξησης των δημοσιονομικών εσόδων και συνεπώς τη μεγαλύτερη από το προβλεπόμενο στο Προϋπολογισμό, μείωση των δημοσίων δαπανών. Η ανάγκη για δραστική μείωση των δαπανών οδηγεί στον περιορισμό του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με αποτέλεσμα να τροφοδοτείται εκ νέου η ύφεση και στη περικοπή κοινωνικών δαπανών με αποτέλεσμα την διεύρυνση των κοινωνικών ανισοτήτων.

Σε θεωρητικό επίπεδο ο Κρατικός Προϋπολογισμός αποτελεί βασικό εργαλείο οικονομικής, αναπτυξιακής και αναδιανε-

μητικής πολιτικής. Όμως στην Ελλάδα ο Κρατικός Προϋπολογισμός έχει απολέσει την αναπτυξιακή και κοινωνική του διάσταση. Ταυτόχρονα όμως ο Κρατικός Προϋπολογισμός στην Ελλάδα έχει αποκτήσει χαρακτήρα και περιεχόμενο αντι-αναπτυξιακό, ανισοκατανομητικό και συνεπώς αντι-κοινωνικό.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός του 2014 κινείται στην ίδια κατεύθυνση με τους Προϋπολογισμούς των τελευταίων ετών για αυτό και δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τα σοβαρά αναπτυξιακά, παραγωγικά και κοινωνικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας. Ο συγκεκριμένος Κρατικός Προϋπολογισμός όμως χαρακτηρίζεται και από την παραδοχή ότι **δεν θα επιτύχει ούτε τους δημοσιονομικούς στόχους του. Αντίθετα, υπάρχει η παραδοχή ότι θα χρειαστούν πρόσθετα μέτρα για τη κάλυψη του «δημοσιονομικού κενού»**.

Η ελληνική οικονομία έχει ανάγκη **την εφαρμογή μιας εναλλακτικής οικονομικής πρότασης**, που στοχεύει στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών και προβλημάτων της και κυρίως στην διαμόρφωση ενός νέου αναπτυξιακού και παραγωγικού μοντέλου που δεν θα σπαταλά τους παραγωγικούς του συντελεστές αλλά αντίθετα θα αξιοποιεί πλήρως τις δυνατότητές τους.

Πιο συγκεκριμένα, ο δρόμος για την ανάταξη της οικονομίας, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, τη διατήρηση του πρωτογενούς πλεονάσματος και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων είναι η αναδιανομή του εισοδήματος, η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της εισφοροδιαφυγής, η μείωση της γραφειοκρατίας, η αντιμετώπιση της διαφθοράς, η ενίσχυση

4. OECD, Economic Surveys «Greece 2013», Νοέμβριος 2014.

των δημόσιων επενδύσεων σε υποδομές και δίκτυα και η οργανωμένη ανάπτυξη νέων κλάδων παραγωγής προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας, ποιότητας και διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας.

4. Βασικά σχόλια και παρατηρήσεις

Με αφετηρία τα προαναφερόμενα δεδομένα των **οικονομικών** και **δημοσιονομικών** εξελίξεων, αποδεικνύεται ότι ο Κρατικός Προϋπολογισμός του 2014 περιορίζεται απολύτως στο πλαίσιο μιας μονομερούς εισπρακτικής λογικής και ως εκ τούτου εκτός από την επισφαλή επίτευξη των στόχων του, δεν διακρίνεται από επιδιώξεις και χαρακτηριστικά κοινωνικής δικαιοσύνης, αναπτυξιακού προσανατολισμού, αναδιανομής του εισοδήματος και καταβολής των φορολογικών βαρών ανάλογα με την φοροδοτική ικανότητα των φορολογούμενων.

Η παρατήρηση αυτή σημαίνει ότι ο Κρατικός Προϋπολογισμός 2013 με τους φορολογικούς συντελεστές, τις περικοπές των δαπανών και την αύξηση των φόρων που προβλέπει, κατατομεί τους μισθωτούς, τους συνταξιούχους και τα νοικοκυριά με την περαιτέρω αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης αφού οι φορολογούμενοι στην Ελλάδα (κυρίως μισθωτοί και συνταξιούχοι) έχουν υποστεί την μεγαλύτερη φορολογική επιβάρυνση στην Ευρωπαϊκή Ένωση από το 2011 έως το 2012. Την ίδια ώρα, η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση που κατά τη τελευταία τριετία (2010 - 2012) υπήρξε σημαντική μείωση των ονομαστικών αποδοχών των εργαζομένων. Πράγματι, η μείωση των αποδοχών ανήλθε το 2012 στο 8,3% σε

σχέση με το 2011, όταν στην Ευρωζώνη οι αποδοχές των εργαζομένων αυξήθηκαν κατά 1,3% κατά μέσο όρο (Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2013). Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την σχετική έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα η συνολική φορολογική επιβάρυνση των αμοιβών αυξήθηκε κατά την περίοδο 2001 – 2012 κατά 7,2 ποσοστιαίες μονάδες και πρόκειται για τη μεγαλύτερη αύξηση μεταξύ των 27 κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην αύξηση αυτή συμμετείχε η φορολόγηση του εισοδήματος φυσικών προσώπων κατά 6,4 ποσοστιαίες μονάδες, μεταβολή που είναι και πάλι η μεγαλύτερη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, επειδή, εκτός των άλλων, στην Ελλάδα τα τελευταία δύο χρόνια καταργήθηκαν οι φοροελαφρύνσεις της προηγούμενης δεκαετίας επιβαρύνοντας τους φορολογούμενους με μεγαλύτερες φορολογικές υποχρεώσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι η συνολική φορολογική επιβάρυνση των αμοιβών στην Ελλάδα από 39,2% το 2000 αυξήθηκε στο 42,4% το 2011 και στο 41,9% το 2012 του συνολικού εργατικού κόστους (ΟΟΣΑ 2013).

Έτσι, η υλοποίηση του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2014 θα λειτουργήσει αντι-αναπτυξιακά, παρατείνοντας στο βαθμό που τον αφορά την αύξηση της ανεργίας και της φτωχοποίησης του ελληνικού πληθυσμού που θα οδηγήσουν σε μειωμένα φορολογικά και κοινωνικο-ασφαλιστικά έσοδα παρά την ύπαρξη μεγάλων φορολογικών συντελεστών καθώς και αντι-κοινωνικά με την συμβολή του στη κατάρρευση της κοινωνικής συνοχής εξαιτίας της ανυπαρξίας αναδιανεμητικών και αναπτυξιακών στοιχείων. Επιπλέον, οι περικοπές των δαπανών θα επιδεινώσουν περαιτέρω τις συνθήκες λειτουργίας των δημοσίων επι-

χειρήσεων και οργανισμών γεγονός που θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των ιδιωτικών δαπανών των νοικοκυριών και την συρρίκνωση σε ποσότητα και ποιότητα των υπηρεσιών του κράτους – πρόνοιας που τα τελευταία έτη μεταμορφώνεται σε κράτος – φιλανθρωπίας.

5. Προτάσεις

- Η ΓΣΕΕ διεκδικεί ο Κρατικός Προϋπολογισμός του 2014 να αποκτήσει ως κεντρική προτεραιότητα την εξασφάλιση πόρων από την αποτελεσματική καταπολέμηση της εκτεταμένης φοροδιαφυγής (12 -14 δισεκ. ευρώ) και εισφοροδιαφυγής, προκειμένου να χαρακτηριστεί για την αναδιανεμητικότητά του και να συμβάλλει στην ανάταξη της ελληνικής οικονομίας και στη συνοχή της ελληνικής κοινωνίας, με την αύξηση των δημοσίων επενδύσεων και των κοινωνικών δαπανών.
- Στο πλαίσιο αυτό η ΓΣΕΕ αδυνατεί να κατανοήσει την «ανεπάρκεια» των φορολογικών αρχών και της δημοσιονομικής πολιτικής για το σχεδιασμό και την οργάνωση άμεσης και αποτελεσματικής δράσης στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής και της φοροκλοπής καθώς και στον αυστηρό έλεγχο συναλλαγών και επιχειρήσεων με εξωχώριες εταιρείες.
- Η ΓΣΕΕ κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για το επερχόμενο φοροδοτικό κραχ που θα συντελεσθεί στους φορολογούμενους από τον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2014, τη σοβαρή υπονόμευση της κοινω-

νικής συνοχής και την εισοδηματική καθίζηση που θα επέλθει σε μεγάλο αριθμό νοικοκυριών της χώρας.

- Η ΓΣΕΕ θεωρεί ότι το περιεχόμενο και οι στόχοι του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2014 αποτυπώνουν το κοινωνικό και οικονομικό αδιέξοδο της ασκούμενης στην Ελλάδα πολιτικής της εσωτερικής υποτίμησης με την δογματική επιμονή σε λάθος λύση για την έξοδο από την κρίση της ελληνικής οικονομίας.

Η λύση προϋποθέτει την επιλογή και υλοποίηση μη συμβατικών και διαχειριστικών μέτρων όπως:

- ✓ Άμεση υλοποίηση προγράμματος εκτεταμένων δημόσιων επενδύσεων σε τομείς που η Ελλάδα υπολείπεται σημαντικά, όπως είναι οι υποδομές (λιμάνια, σιδηρόδρομοι, οδικοί άξονες) και τα δίκτυα, ώστε να ενισχυθεί η διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα, να υπάρξει ώθηση στην ανάπτυξη και στην αύξηση της απασχόλησης.
- ✓ Διεύρυνση της φορολογικής ύλης με ρευστότητα, επενδύσεις, απασχόληση, εισοδήματα και με καταπολέμηση της φοροδιαφυγής για την αύξηση των φορολογικών εσόδων και τη δημιουργία πρωτογενούς πλεονάσματος με ανάπτυξη και όχι με δημοσιονομική πειθαρχία.
- ✓ Αποκατάσταση των φορολογικών ελαφρύνσεων των μισθωτών και των συνταξιούχων ως επιλογή αναπλήρωσης των φορολογικών βαρών που επωμίσθηκαν από την αύξηση της άμεσης και έμμεσης φορολο-

γίας και των εισοδηματικών απωλειών που υπέστησαν τα τελευταία έτη.

- ✓ Επανεξέταση προς την κατεύθυνση της κατάργησης των φοροαπαλλαγών στις επιχειρήσεις.
- ✓ Χρηματοδοτική ενίσχυση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης με νέους πόρους. Η ΓΣΕΕ έχει καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις ανεύρεσης πόρων για το Ταμείο Αλληλεγγύης Γενεών (Λαχεία, πόροι από ποινές και πρόστιμα για παρα-

βάσεις φορολογικής, πολεοδομικής νομοθεσίας, πράσινοι φόροι από κάθε δραστηριότητα που ρυπαίνει το περιβάλλον, πόροι από συμβάσεις δημοσίων έργων και από τις κρατικές προμήθειες κλπ).

Η ΓΣΕΕ διεκδικεί την αποκατάσταση του εισοδήματος μισθωτών και συνταξιούχων, τόσο διαμέσου των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, όσο και διαμέσου του Κρατικού Προϋπολογισμού, αντικρούοντας την συντελούμενη φοροδοτική εξουθένωση της μισθωτής εργασίας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

29 Νοεμβρίου 2013.

Ο Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΝΕ, Σ. Ρομπόλης, συμμετείχε σε εκδήλωση συζήτηση του 2^{ου} Πειραματικού Λυκείου Αθηνών με εισήγηση που είχε ως θέμα: «*Η απασχόληση και η ανεργία στην Ελλάδα*».

2 Δεκεμβρίου 2013.

Ο Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΝΕ, Σ. Ρομπόλης, συμμετείχε στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων της Έκθεσης της Εθνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου με θέμα: «*Το Ελληνικό Εμπόριο και η Απασχόληση*».

9 Δεκεμβρίου 2013.

Ο Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΝΕ, Σ. Ρομπόλης, συμμετείχε σε ημερίδα της ΟΚΕ με θέμα: «*Η αξιοποίηση του ενεργού πληθυσμού χωρίς αποκλεισμούς*». Το θέμα της εισήγησης του Σ. Ρομπόλη ήταν: «*Οι επιπτώσεις της γήρανσης του πληθυσμού στη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος*».

11 Δεκεμβρίου 2013.

Ο Επιστημονικός Συνεργάτης του ΙΝΕ, Απόστολος Καψάλης, συμμετείχε ως εισηγητής σε εκδήλωση της Επιτροπής Κατόικων του 5^{ου} Διαμερίσματος Αθήνας με θέμα: «*Η απορρύθμιση του Εργατικού δικαίου στην εποχή του μνημονίου και η αντιμετώπιση του Φασισμού*».

12 Δεκεμβρίου 2013.

Ο Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΝΕ, Σ. Ρομπόλης, συμμετείχε σε ημερίδα που διοργάνωσε το Εργατικό Κέντρο Πάτρας σε συνεργασία με το ΙΝΕ Δ. Ελλάδας, για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της Έκθεσης για την Ελληνική Οικονομία και Απασχόληση.

16 Δεκεμβρίου 2013.

Ο Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΝΕ, Σ. Ρομπόλης, συμμετείχε σε εκδήλωση του Δήμου Ιλίου με θέμα: «*Βαρόμετρο Απόπτων: Οι neets. (Νέοι εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης, ή κατάρτισης)*». Το θέμα εισήγησης του Σ. Ρομπόλη ήταν: «*Η Οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις στην απασχόληση*».

ΙΝΕ/ΓΣΕΕ
Ιουλιανού 24, Τ.Κ. 104 34
Κωδ. 3385